И З В Е Ш Т А Ј

ЗА НАЧИНОТ НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕГИОНАЛЕН ФОРУМ ВО ЗАЕДНИЦАТА ВО СИПР (22.02.- 15.03.2019)

ЦРСИПР

Куманово

Име на координатор:

Владимир Павловски

Модератор:

Лидија Митовска

Период на известување:

15.02.2019-15.03.2019

Датум на извештај:

15.03.2019

ПОСТИГНУВАЊА

Форумски сесии

Во периодот од 22.02.2019 до 13.03.2019 година во организација на Центарот на североисточниот плански регион се одржаа три форумски сесии, во соработка со Швајцарската агенција за развој и соработка и Министерството за локална самоуправа во рамки на нивниот заеднички проект ,,Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој,,.

На **првата форумска сесија** присуствуваа вкупно 89 граѓани од кои 43 жени и 46 мажи. Од нив 87,5 % се Македонци, 2,5 % албанци, 9 % се срби и 1 % роми. На оваа сесија граѓаните идентификуваа и дефинираа вкупно 22 проблеми и дефинираа вкупно 23 предлог решенија за решавање на проблемите. Од кои согласно критериумите на грантовата шема, 7 предлог решениа беа прифатени и утврдени од форумот да продолжат да се развиваат во предлог концепти.

На **втората форумска сесија** присуствуваа вкупно 61 граѓани од кои 34 жени и 27 мажи. Од нив 91 % се Македонци, 1,8 % албанци, 5 % се срби и 1 % роми. На оваа сесија беа презентирани вкупно седум предлог концепти од кои форумот раководејќи се од критериумите на грантовата шема утврди и одобри шест предлог концепти да продолжат да се развиваат и бидат предмет на приоретизација на форумот на третата форумска сесија а еден не прифати.

На **третата форумска сесија** присуствуваа вкупно 88 граѓани од кои 41 жени и 47 мажи.

Од нив 92 % се Македонци, 2,3 % албанци, 5 % се срби и 1 % роми. На оваа сесија граѓаните приоретизираа - бодуваа 6 предлог проекти идентификувани, утврдени и развиени од регионалниот форум во заедницата во СИПР со што ги избраа форумските приоритети. .

1.АКТИВНОСТИ КОИ СЕ СЛУЧИЛЕ ВО РАМКИТЕ НА ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД

1.1. ПОДГОТВИТЕЛНИ АКТИВНОСТИ

1.1.1. Активности за организирање (подготвителни и информативни активности)

Согласно целите на проектот ,,Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој,, од Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC) и Министерството за локална самоуправа во кој се вклучени сите осум плански региони во државата, Центарот на Североисточниот плански регион (ЦРСИПР) во соработка со избраниот модератор на форумот и избраниот координатор на форумот ги започна подготвителните активности за успешно спроведување на регионалниот форумски процес.

Најпрвин беше одреден временскиот период за спроведување на форумскиот процес и тоа од 22.02. до 13.03.2019 година, согласно роковите дадени со водичот за грантовата шема на проектот ,,Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој,,

Модераторот беше избран од листата на сертифицирани модератори на ЗЕЛС а координаторот е лице назначено од ЦРСИПР. Членовите на Оперативната група се 2 лица од редот на вработените во ЦРСИПР, во неа се вклучени координаторот на проектот, кој воедно е и лице за односи со јавноста назначен од ЦРСИПР и 1 лице претставник на НВО секторот од регинот.

Во текот на целиот форумски процес во овој период редовно се спроведуваа подготвителни и информативни активности за организирање и успешна реализација на форумските сесии. Членовите на ОГ, заедно со координаторот и модераторот, работеа на подготовка на форумските сесии, подготовка на материјалите, медиумска промоција,информирање на јавноста и испорачување на технички и други ресурси и средства неопходни за форумскиот процес.

За **мобилизирање на граѓаните за учество на регионалниот форумски процес, Директорот на ЦРСИПР** заедно со модераторот, координаторот и оперативната група (ОГ), користеше повеќе техники, со кои беа опфатени најразлични целни групи. Беа одржани повеќе информативни средби со претставници на бизнис заедницата и граѓански организации,општинските администрации, јавни претпријатија, со пензионерите, месните заедници, младите и други интересни групи, за приоритетите на регионот и потенцијалните проектни идеи, што би можеле да се реализираат во рамките на оваа грантова шема. Посебно внимание беше посветено на дадениот рок за имплементација (околу 6 месеци) и потребата од поседување на проектна документација, утврдените теми со грантовата шема, како и на елиминирачките критериумите за оценката на квалитет, што мора да бидат исполнети за да се добие поддршката од донаторите.

Истовремено, граѓаните се мобилизираа со официјални покани, постери, лични и телефонски контакти, веб страницата на ЦРСИПР, страниците на општините во регионот, како и преку соопштенија и информации на локалните и регионални медиуми. Посебен акцент беше ставен на мобилизирање учесници во форумскиот процес од сите шест општини во планскиот регион и одредените целни групи согласно грантовата шема.

За состаноците на ОГ беа задолжени координаторот и модераторот, кои го вршеа информирањето преку лични (меил) и телефонски контакти.

1.1.2. Работа помеѓу сесии – пред и после сесиите

Поради краткиот период на одржување на сесиите односно временските рокови помеѓу форумските сесии, работните групи за подготовка на концептите на предлог решенијата-проектите самите одлучија да меѓусебе контактираат користејќи ги предностите на електронските технологии, координаторот и модераторот беа во постојан контакт со работните групи (користејќи меил и телефонска комуникација)   со цел што поуспешна подготовка на предлог концептите на решенијата – проектите. Од страна на модераторот и координаторот беа контактирани членовите на работните групи за одржување на работилница помеѓу првата и втората форумска сесија, но не беше прифатено од членовите на работните групи поради зафатеност, одлучија да контактите помеѓу себе и координаторот вклучително и модераторот се одвиваат преку онлине телефонска комуникација.

Мобилизацијата помеѓу и по сесиите се одвиваше по воспоставениот модел на информирање со покани, плакати, лични и телефонски известувања, како и преку социјалните мрежи, web порталите и медиумите. Поради обезбедување на што пооптимален број на присутни на форумските сесии, членовите на ОГ вршеа и телефонски јавувања до секој учесник по работни маси, ден пред одржувањето на сесиите, како потсетување и потврда на нивното учество во форумот.

Во подготовката, пред, и по одржаните форумски сесии Оперативната група одржа вкупно 4 состаноци за спроведување на 3 форумски сесии . На средбите членовите на ОГ ги вршеа подготовките за мобилизација на граѓаните за учество во форумскиот процес, сите останати организациски и технички подготовки.

ОГ работеше крајно координирано, според утврден распоред и меѓусебна поделба на задачите пред, за време, и по одржувањето на форумските сесии .Ги подготвуваа поканите, умножуваа материјалите за форумските сесии, превозот, освежувањето, распоредот на работните маси и другите потребни ресурси. Општ заклучок е дека немаше никакви пропусти околу ангажманот и извршувањето на задачите од страна на ОГ. Дури може да се каже дека организацијата и одговорноста на ОГ беа подигнати на највисоко ниво заради краткиот временски рок и обемната агенда околу спроведувањето на форумските сесии,работилниците и гласачкиот процес на третата форумска сесија.

Во подготовката и за време на регионалниот форумски процес се одвиваше континуирана и секојдневна комуникација помеѓу модераторот, координаторот и ОГ. Целта на секојдневните контакти беше подготовка на потребните информации и материјали за форумските сесии и нивна навремена изработка.

Преглед на профилот на ОГ

ЦРСИПР	Број на членови на ОГ	Број на мажи	Број на жени	Етничка застапеност (малцинства)	Застапеност на целна група
Куманово	4 (заедно со координатор)	3 (75 %)	1 (25%)	1 (25%)	2 (50 %) ЦРСИПР, 1 (25%) НВО, 1 (25%) бизнис сектор

1.2 ФОРУМСКИ СЕСИИ

Првата форумска сесија се одржа на 22.02.2019 година, во ресторанот „Грација“, во населба Карпош во Куманово, во периодот од 12-15 часот, на која присуствуваа вкупно 89 граѓани од кои 43 жени и 46 мажи. Од нив 87,5 % се Македонци, 2,5 % албанци, 9 % се срби и 1 % роми.

На оваа сесија беше дадена кратка информација за програмата „Форуми во заедницата“ и нејзините цели и резултати, со посебен осврт на регионалниот форумски процес во СИПР. Граѓаните се запознаа дека форумот има своја структура и правила за работа, беа утврдени – усвоени правилата за работа и **беше утврдена структурата на форумот со 9 работни маси и тоа:**

1. работна маса - Животна средина – 7 учесници (4 мажи и 4 жени)
2. работна маса – Култура – 9 учесници (3 мажи и 6 жени)
3. работна маса – Бизнис инфраструктура – 10 учесници (8 мажи и 1 жена)
4. работна маса - Социјална инклузија – 9 учесници (2 мажи и 7 жени)
5. работна маса – Урбанизам – 9 учесници (2 мажи и 7 жени)
6. работна маса – Неопределени граѓани - 8 учесници (4 мажи и 4 жени)
7. работна маса – Јавни дејности – 10 учесници (3 мажи и 7 жени)
8. работна маса – Туризам – 10 учесници (6 мажи и 4жени)
9. работна маса – Енергетска ефикасност – 9 учесници (9 мажи)

Граѓаните беа запознаени со целите кои треба да се постигнат со имплементацијата на регионалниот форум, преку градење на капацитети, создавање на регионални партнерства, партиципативното учество на граѓаните во дефинирањето на приоритети за регионалната заедница со крајната цел а тоа е подобрување на животот на граѓаните во заедницата. Беше презентиран концептот на програмата – проектот, детално беа претставени четирите теми утврдени со грантовата шема кои беа предмет на дискусија на форумот со посебен осврт за секоја од темите (туризам, животна средина, бизнис инфраструктура и социјална инклузија). Граѓаните детално се запознаа што конкретно се подржува за реализација во секоја од темите- областите. Воедно, беше презентирана и динамиката на работа низ сите 4 сесии, целите на секоја од форумските сесии поединечно, како и процесот на следење на спроведувањето на форумските приоритети.

На оваа форумска сесија учесниците беа информирани за критериумите за избор на проекти дефинирани со грантовата шема. Учесниците на форумот се запознаа со условот за стекнување на правото на глас, кој во овој форумски процес е минимум учество на две форумски сесии и со постапката и начинот на гласање односно избор на форумските приоритети што ќе се реализира на третата форумска сесија.

На првата форумска сесија во рамки на четирите утврдени теми (туризам, животна средина, бизнис инфраструктура и социјална инклузија) за дискусија граѓаните **идентификуваа и дефинираа 22 проблеми**.

Идентификувани и дефинирани проблеми од граѓаните дадени на 1 ФС	**Работна маса и презентер**
1. Недоволна искористеност на обновливи извори на енергија; 2. Недостаток на капацитети за сместување на стари лица; 3. Несоодветни услови за ментален, физички и социјален развој во Ученички домови.	РМ- **Јавни дејности,** Презентер: Александар Цветковиќ
1. Недостиг на одржување и развој на постоечки туристички локалитет со историско и културно значење „Спомен Костурница„ 2. Непристапност на лица со попреченост во основни и средни училишта во СИПР;	РМ - **Неопредлени граѓани** Презентер: Александра Арсовска

лифтови, рампи и тоалети	
1. Немање на регионален откупен центар за регионални билки и шумски плодови; 2. Намање на пристапна пешачка патека до туристички локалитет; „Станечки водопади“ во општина Крива Паланка.	РМ –**Урбанизам** Презентер: Марјан Алексовски
1. Недоволна промоција на Туристички атракции и локалитети во регионот; 2. Неразвиена Туристичка инфраструктура.	РМ- **Туризам** Презентер: Лилјана Стојановска
1. Недостиг на вода за наводнување на зеленоцветни површини во регионот, бушотини; 2. Потреба од подземни контејнери во регионот; 3. Неискористување на обновливата енергија.	РМ- **Животна средина** Презентер: Сашо Стефановски
1. Немање на амфитетрална сала со сите потребни услови која воедно ќе биде мултифункционална за сите настани и случувања а ќе се користи и како кино сала, сала за концерти, промоции, дебати, обуки и др. 2. Сместување на стари лица 3. Организирање на стари лица, инклузија на стари лица во соработка со правен субјект.	РМ- **Социјална инклузија** Презентер: Јасмина Тодоровска
1. Немање соодветна патна инфраструктура и патна сигнализација до природните и културно-историски знаменитости во регионот.	РМ- **Бизнис инфраструктура** Презентер: Сашо Додевски
1. Недоволни пешачки и велосипедски патеки и одмаралишта на надморска висина над 1000м. 2. Третман на одпадни води, регулација на речни корита и водоснабдување.	РМ- **Енергетска ефикасност** Презентер: Ненад Петковски
1. Немање на Туристички информатор, водич, карта, портал и ставање во функција на Регионално туристичко биро; 2. Намање на Туристички ски-центар на локалитет Калин Камен; 3. Нема уреден туристички локалитет во регионот- зимски ски-центар. 4. Немање современа сала за пристап на уметници, како и кино сала во регионот.	РМ- **Култура** Презентер: Елена Нешковска Презентер: Маргица Станисављевиќ

Во презентациите и елаборирање на проблемите учествуваа, 11 граѓани од кои 5 мажи и 6 жени.

Врз основа на дефинираните проблеми **учесниците на форумот дефинираа 23 предлог решенија**.

Предлог решенија од граѓаните дадени на 1 ФС	Работна маса и презентер
✓ Решение за изградба на мини фотоволтаични централи во повеќе општини заради заштеда на електична енергија (немање на техн. документација-проект, затоа во моментот неможе да биде прифатен) ✓ Решение за доплнителни сместувачки капацитети за вдомување на стари лица со доградба во регионален дом за стари лица во Куманово (техничката документација е во фаза на изработка и во овој момент се прифаќа како предлог проект во развој) ✓ Решение за комплетна санација на Ученички дом (се констатира дека не е во согласност со критериумите и затоа не се прифаќа)	РМ- **Јавни дејности,** Презентер: Александар Цветковиќ
Маса-Неопредлени граѓани, ✓ Изградба на лифтови и рампи за повеќе училишта. Нема техничка докуметација. Од страна на модераторот беше констатирано дека е одличен предлог и многу потребен, но техничката докуметација е неопходна и искрено се надева дека ќе најде место во препораките за некоја следна фаза. ✓ Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети – објекти во регионот согласно стратегијата на СИПР. Од предлагачите беше објаснето дека нема потреба од посебна техничка документација, дека има монтажни рампи и пристапи за лица со посебни потреби, и дек аво овојмомент сметаат на три локалитети во три општини, но отккао ќе ја утврдат цената можно е да бидат опфатени и повеќе локации. Предлогот се прифаќа за изработка на концепт. ✓ Недостаток на техничка опрема на 6-те Центри за Култура во СИПР. Одличен предлог со регионална димензија но не кореспондира со целите и резултатот на програмата и според тоа во овој момент неможе да биде прифатен за разво на концепт.	РМ - **Неопредлени граѓани** Презентер: Александра Арсовска
Маса-Урбанизам, ✓ Изградба на патна инфраструктура и пешачки и велосипедски патеки. Предлагачите укажа дека имаат информација дека одредни технички проекти има но во	РМ –**Урбанизам** Презентер: Марјан Алексовски

меѓувреме ќе доистражат и се информираат што тоа општините поседуваат како техничка докуметација согласно предлог решението . (се донесе заклучок од форумот дека може да се развива концепт за решението) ✓ Поставување на фотоволтаично осветлување. Од форумот беше укажано дека некои од општините веќе работат на замена на уличните светилки, и затоа предлгот неможе да добие зелено светло за понатамошен развој во концепт)	
Маса-Туризам, ✓ Поставување на соодветна опрема и уредување на локалитети: Станечки водопади во Крива Паланка и Куклици во Кратово. (има техничка документација) – беше констатирано од модераторот дека предлог решението е согласно критериумите и може да се развива концепт за истото. ✓ Набавка на опрема за екстремни спортови во Бислимска клисура во Општина Куманово ✓ Изградба на енергетски ефикасен проект за туризам во Бислимска клисура. И двата предлога имат техничка докуметација. По презентацијата на двата предлога се испостави дека станува збор за ист локалитет и се заклучи дека двете предлог решенија да се спојат во едно решение, предлогот е согласно критериумите и се прифаќа за развој на проектен концепт.. ✓ Поставување на соодветна опрема и уредување на туристичкиот локалитет спомен Костурница во Куманово – има техничка докуметација. Од страна на модераторот се констатира дека и ова предлог решение се вклопува во критериумите и се приќафа за развој на проектен концепт. ✓ Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ Од страна на предлагачот беше информирано дека станува збор за туристичка манифестација од меѓународен карактер и дека за активностите што ги предлага има одредена техничка	РМ- **Туризам** Презентер: Лилјана Стојановска Презентер: Драган Чунгурски Презентер: Стојанче Величковски

докуметација додека за одредни активности не е потребна. Предлогот е прифатлив и е согласно критериумите и може да се развива предлог концепт.	
✓ Поставување на подземни контејнери за смет во регионот. Модераторот констатира дека е одлично и иновативно предлог решение за регионот, но бидејќи нема технички проект и за жал во овој момент неможе да биде развиен концепт. ✓ Инсталирање на енергетски соларни системи во училишта и други установи (не е согласно критериумите на проектот, децидно и јасно укажано од програм координаторот Марија Каева и дека не се прифаќа)	РМ- **Животна средина** Презентер: Сашо Стефановски
✓ Реконструкција на спортски објект за едукација со училишен спорт за дечиња од регионот со посебни потреби; (има технички проект – прифатливо за предлог концепт) ✓ Изградба на Објект за сместување на стари лица, регионално во општините; Куманово, Старо Нагоричане и Ранковце/Социјална инклузија на стари лица во соработка со некој правен субјект (нема дефинирано локација, нема техничка документација и затоа во моментот неможе да продолжи да се развива) ✓ Центар за општокорисна работа во затвор К'шање.(не е согласно критериумите на проектот и не се прифаќа)	РМ- **Социјална инклузија** Презентер: Јасмина Тодоровска
. ✓ Чистење на диви депонии со рециклирање на отпад и пошумување на истите (за предлог решението од страна на модераторот беше укажано дека финансиска подршка за вакви активности имаат општините во нивните оперативни годишни програми и има можност за пристап до средства од други национални и меѓународни фондови) ✓ Изградба и/или реконструкција, рехабилитација на пристапни патишта, пешачки и велосипедски патеки, како и сигнализација до туристички локалитети во регионот.	РМ- **Бизнис инфраструктура** Презентер: Сашо Додевски

(прифатливо за предлог проект – предлагачите укажаа дека за одредни активности не е потребна техничка докуметација а пак за некои имаат сознание дека во некои од општините има технички проекти)	
✓ Замена на постојани улични светилки со фотоволтаични светилки. Од форумот беше укажано дека некои од општините веќе работат на замена на уличните светилки, и затоа предлгот неможе да добие зелено светло за понатамошен развој во концепт) ✓ Изградба на канализациона мрежа за која има техничка документација- од страна на модераторот беше констатирано дека предлогот е во областа на животна средина но ја нема регионалната димензија, укажа дека немањето на канализациона мрежа во 21 век е голем проблем и дека предлогот ќе оди како препорака од форумот до регионални локални па може и до други институции и меѓународни грантови шеми)	РМ- **Енергетска ефикасност** Презентер: Ненад Петковски
Маса-Култура, ✓ Да се формираат регионални туристички центри во општините: Крива Паланка, Куманово и во другите општини, да се опреми простор со печатење на промотивен материјал. (констатирано е дека за погоренаведеното е потребна техничка и друга придружна документација, предлагачите немаат информација дали некоја од општините има технички проект за оваа намена, модераторот констатира дека предлогот е согласно критериумите и дека може да се развива за следната сесија во меѓувреме да се обезбеди информација за техничка документација, можеби некои од општините поседуваат простор кој само треба да се прилагоди и доуредии и дека овој концепт може да се развива за во следната сесија-следниот период каде ќе има форумот поголеми детали за изведливоста на решението, за одржливоста, финансирањето на персоналот и др. дали општините ќе бидат спремни да прифатат такви обврски итн). Но програм координаторот на проектот Марија Каева	РМ- **Култура** Презентер: Елена Нешковска

децидно кажа дека во Кратово веќе постои опремено Туристичко биро и дека предлог решението според неа не е прифатливо и дека нема да се разгледува понатаму)	

Во презентациите и елаборирање на предлог решенијата учествуваа, 12 граѓани од кои 7 мажи и 5 жени.

По дискусијата за секое едно предлог решение беше констатирано дека еден дел од нив не се во согласност со критериумите на проектот, еден дел од нив се издржани и се согласно критериумите на проектот но неможат да продолжат да се развиват во предлог концепти само пради фактот на непостоење на техничка документација која е неопходна за инвестициската компонента од проектот, одредени пак предлог решенија дадени од различни работни маси се заклучи дека се преклопуваат и се однесуваат на исти локалитети и слични работи, затоа форумот одлучи таквите предлог решенија да се групираат во едно заедничко предлог решение - концепт.

Форумот утврди листа на 7 (седум) предлог решенија кои ги исполнуваат критериумите согласно проектот и добија зелено светло да се развиваат во предлог концепти и бидат презентирани на втората форумска сесија и тоа:

Концепт 1: Уредување на Бислимска клисура (изградба на енергетски ефиксен објект за развој на рурален туризам во Бислим);

Концепт 2: Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ ;

Концепт 3: Поставување на урбана опрема на туристички локалитет Спомен костурница ;

Концепт 4: Изградба на пристапна инфраструктура -пешачки патеки и рехабилитација на постојни до природни реткости - атрактивни туристички локалитети, уредување со урбана опрема и патокази и инфо табли во СИПР (Станечки водопади, локалитет Куклица и др.);

Концепт 5: Доградба на дополнителен сместувачки капацитет во регионалниот дом за стари лица во Куманово;

Концепт 6: Инклузивен стадион во СИПР (Реновирање на спортски објект за здравствено спортски активности и социјална инклузија на лица со посебни потреби во СИПР);

Концепт 7: Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети – објекти во регионот согласно стратегијата на СИПР;

По дефинирање на листата на предлог решенија, форумот формира **7 работни групи** за подготовка на **7 проектни концепти** за утврдените решенија.

Работни групи за изработка на предлог концептите:

КОНЦЕПТИ	ЧЛЕНОВИ НА РАБОТНА ГРУПА
Концепт 1: Уредување на Бислимска клисура (изградба на енергетски ефиксен објект за развој на рурален туризам во Бислим)	1. Драган Чунгурски 2. Александар Дејановски 3. Наташа Јаневска 4. Даниела Анастасовска
Концепт 2: Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација ,,НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ,,	1. Стојанче Величковски 2. Наталија Милковска 3. Ахмет Јашаровски
Концепт 3: Поставување на урбана опрема на туристички локалитет Спомен костурница	1. Марија Бабан 2. Билјана Николовска 3. Ахмет Јашаровски 4. Гоце Јованович
Концепт 4: Изградба на пристапна инфраструктура -пешачки патеки и рехабилитација на постојни до природни реткости - атрактивни туристички локалитети, уредување со урбана опрема и патокази и инфо табли во СИПР (Станечки водопади, локалитет Куклица и др.)	1. Милош Димитровски 2. Билјана Ц Тасевска 3. Ирена Белешковска 4. Лилјана Стојановска 5. Сашо Додевски
Концепт 5: Доградба на дополнителен сместувачки капацитет во регионалниот дом за стари лица во Куманово	1. Росица Митиќ 2. Маријана Додевска
Концепт 6: Инклузивен стадион во СИПР (Реновирање на спортски објект за здравствено спортски активности и социјална инклузија на лица со посебни потреби во СИПР	1. Југослав Спасиќ 2. Сања Алексоовска Цветковиќ 3. Ивана Димовска Трајковска
Концепт 7: Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети – објекти во регионот согласно стратегијата на СИПР	1. Драган Величковски 2. Љубомир Младенов 3. Мартин Николовски 4. Атина Мургашанска

Вкупно 25 учесници на форумот се дел од седумте работни групи за подготовка на предлог концептите од кои 13 се жени а 12 мажи.

Втората форумска сесија се одржа на 01.03.2019 година, во ресторанот „Грација“ во населба Карпош во Куманово, во периодот од 12-15 часот, присуствуваа вкупно 61 граѓани од кои 34 жени и 27 мажи. Од нив 91 % се Македонци, 1,8 % албанци, 5 % се срби и 1 % роми.

На оваа форумска сесија беа презентирани 7-те предлог концепти од работните групи и тоа:

Концепт 1: Уредување на Бислимска клисура (изградба на енергетски ефиксен објект за развој на рурален туризам во Бислим) го презентираше Драган Чунгурски, член на

работната група кој информираше дека работната група го скратила насловот на предлог концептот и понатаму истиот ќе гласи:

- **Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ**

Чунгурски во презентацијата го појасни значењето на „Бислимска Клисура" во областа на туризмот во Североисточен плански регион (СИПР). Тој меѓудругото нагласи дека; се работи за фаворизација на спортско рекреативен Еко-центар Бислим кој се наоѓа во непосредната близина на градот Куманово, низводно од сливот на реката Кумановка по течение на реката Пчиња,природно се вклопува Бислимската клисура, локалитет кој по своите природни убавини и карактеристики спаѓа меѓу најинтерсните туристички локалитети во нашата држава. Иако станува збор за природна реткост која е одалечена на само 5 километри од градот Куманово, следејќи ги целите и приоритетите на реката Пчиња со развој на проектот „Создравање на предуслови за развој на туризмот во североисточен плански регион" од 2010 година, „Бислимската Клисура" беше посочена како погодна за развој на туризмот и за таа цел Центар за развој на Северисточен плански регион изработи Студија во функција на туристички развој на Бислимската Клисура". Индиректно оваа локација може да допринесе за поголем економски развој на локалниот простор, општина Куманово и СИПР. Бислимската клисура се протега во должина од 7 км, по течение на реката Пчиња и најчесто е посетена од истражувачите а најчесто од факултетот за Географија/Прородно математички факултет, Факултетот за земјоделство и храна, како и од други излетници-викендаши. Заради своите природни реткости овој локалитет е влезен во сите стратешки документи, развојни програми на општина Куманово, како и во Стратегија за заштита и развој на природни богатства во Македонија. Исто така во понатамошното презентирање Чунгурски нагласи дека за промоцијата на овој туристички локалитет се изработни рути, брошури, флаери и друг пропаганден материјал и дека зависно од временските услови без да се нарушат создадени вредности сега дневно ја посетуваат 20-50-тина посетители или околу 15.000 годишно (во утрински и попладневните часови), според направените проценки согласно досега изработените документи и анализи „Бислимската Клисура" по уредувањето на зацртаното ниво, би требало да ја посетуваат најмногу 150.000 посетители годишно.

Најголем број посетители се очекуваат од Куманово, СИПР, градот Скопе а со понатамошната афирмација на овој туристички локалитет се очекуваат посети и од другите градови ширум државата како и посетители од странство, бидејќи овде за кратко време можат да се видат многу интересни содржини. Исто така на овој локалитет има услови за развој и на екстремни спортови; кајакарство, параглајдерство и сл. Со овој проект можае да се зголеми и бројот на дводневни тури, тука се предвидува адаптација на објекти во с. Орашац и с. Пчиња.

Оој локалитет можат да го посетуваат и ученици основните и средните учолишта од регион и пошироко за да ја осознајат природата подобро, да имаат настава во природата, да учат за природно и културното наследство, да се грижат за животната средина а од друга страна би имале можност и за спортски активности. Целата оваа идеја би се претворила во едно; еколошко спортско едукативно како во иднина би се изградили во здрави, психолошко физички генерации. На долгорочен план потребно е да се изнајде начин за финансирање и одржување на „Бислимска „Клисура" и подобрување на истата со поставување на потребна опрама.

Со оглед дека Куманово за 2019 година е прогласен за Олимпијски град, Чунгурски замоли за поддршка на овој проект за да Куманово продолжи во успешен развој на спортот.

7.853.469,00 денари за што постои проект со комплетна Техничка документација, која е доставена до реализаторите, поединечно за секоја активност.

Биљана Цветковска Тасевска, од општина Крива Паланка-маса туризам праша; -Како може да се стигне до Туристичкиот локалитет „Бислимска Клисура", дали е инфраструктура добра и дали има асфалт до локалитет.

Презентерот на проектот Драган Чунгурски појасни дека до локалитетот има два пристапни пата и асфалтирани се, едниот е на потег од Орашачки мост (патот Куманово-Свети Николе) а вториот кој води преку локалитетот “ „Краста“ во правец на с. Пчиња и води до самата Клисура.

Пристапните патишта водат кон Портата на Бислимска клисура со паркинг за околу 200 возила.

Драган Величковски, од градски Музеј на општина Крива Паланка-маса Неопределени граѓани; - Имам сознанија од медиуми кои проследија информации дека овој проект ќе се финансира од одредени донатори, па ме интересира дали некои активности од овој проект ќе се инвестират од тие донации.

Презентерот на проектот Драган Чунгурски појасни дека според Студијата што ја презентираше СИПР каде се опфатени низа активност кои треба да се реализираат, можам да кажам дека овој проект е можеби еден од помалите со оглед на тоа дека таму имаме активности од поголеми размери меѓу кои и изградаба на Висечки мост во должина од 380м и висина од 700 метри, така да овде се работи за два различни проекти.

Марија Караева – програм координатор на проектот се јави за збор и побара од презентерот за сите досегашни активности да бидат информирани, односно посочи на презентерот да тоа го вметнат во анекс концептот.

- **Концепт 2: Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ го презентираше Стојанче Величковски, член на работната група.**

Стојанче Величковски појаснувајќи ги своите заложби за зачувување на обичаите од нашите предци како што вели Тој и го посочи неговот залагање за возобнување еден меѓудругите, многу важен обичај ,,НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ,, и врз основ на тој обичај успеавме да ја вратиме традицијата, да направиме Регионално учество, сега имаме Меѓународно учество, нагласувајќи ја средба со одборот на „Галичка свадаба“ кои го најавиле нивното присуство на 10-та традиционална манифестација на ,,НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ,,.

Величковски во својата понатамошна презентација нагласи дека со ова традиционална манифестација која го отсликува односот помеѓу свекрвата и снаата, се добива можност за соработка не само во СИПР туку и меѓурегионално со сите ргиони во Македонија.

Проблем е местото кај што се одржуваше оваа манифестација не е димензионирано да прими и да овозможи непречено следење на манифестација со доволен број на луѓе кои на почеток биле околу 300 а сега има 2-3 илјади посетители со проценка за некоја година ќе достигне и до 10 илјади посетители. Нашето барање е да го уредиме целиот тој простор за да може непречено сите ритуали што се изведуваат да бидат изведени на достоинствен начин и да можат сите регионални сунјекти кои ќе дојдат непречено да учествуваат со еколошки производ, со сувенири итн. Тој го посочи Струмичкиот фестифал „Тримери“ кој има 30 илјади посетители и кои не можата сите да се сместат во Струмица, туку се сместуваат во околните градови (посочувајќи го Штип и Кавадарци). Величковски направи паралела со СИПР потенцирајќи го сместувањето на гостите во сите градови во СИПР заради што би имале сите бенефит од оваа традиционална манифестација. На овој начин ќе имаме и регионално партнерство со сите општини посочувајќи ги организираните излоби по Музеи широм регионот.

На крајот Стојанче Величковски ги информира учесниците на сесијата од форумот дека во моментот се работи на изработка на Елаборати, нагласувајќи дека потребните градежни зафати не се од некакви специјални градби што бараат урбанистички согласност, туку се работи само за Елаборат за уредување на целиот простор.Овде се работи за уредување на патеки, настрешници и простори за органска храна.

- **Концепт 3: Поставување на урбана опрема на туристички локалитет, Спомен костурница го презентираше Билјана Николовска , член на работната група која** информира дека работната група извршила додефинирање на името на предлог концептот и и понатаму истиот ќе гласи:

- **Реставрација, развој и одржување на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница – Куманово**

Презентерката на почетокот информира дека овој локалитет е со историско и културно значење. Споменик Костурница кај што се сместени коските на 500 партизански борци од НОБ и 5 Народни херои, споменикот е сместен во централно градско подрачје во ридска област со најпошумена површина во општина Куманово, со зимзелени насади. Заради недоволен број на туристички содржини овој локалитет е многу слабо посетен, исклучително за одржување на манифестации на сите државни празници, додека останатите денови во годината оваа место е празно и запоставено, затоа сметаме дека сликата за оваа спомен-обележје на Антифашистичка револуција е доста уништено. До споменикот има тесен пат кој би се решил со изградба на Колосеум на отворено кој ќе биде уреден за одржување на културни манифестации, што се однесува до регионално значење на проектот, планираме регионално партнерство со општините; Липково и Старо Нагоричане, ова се рурални општини на кои им е административен и културен центар општина Куманово кај што природно гравитираат и ги задоволуваат секојдневните потреби. Секако од содржините што очекуваме да бидат вклучени во овој проект, ќе можат да ги користат како граѓаните на општина Куманово така и граѓаните од општините во регионот и пошироко, што се однесува до колосеумот би потпишале Меморандум за соработка со партнерските општини доколку пројават интерес и другите општини од регионот со што би имале исклучително право да го користат чките агенции, секако во регионот немаме можност за спорт на отворено ова би било еден локалитет кој што има туристичко значење заради историската важност на локалитетот и со ова ќе биде посетуван преку целата година поради можноста и за спорт на отворено со користење на трим патека, справи за вежбање, терените за кошарка, фудбали секако би очекувале да има интерес од целиот регион. Целни групи сметаме дека ќе бидат деца и млади од различни етнички и културни заедници кои што ке се забавуваат и спортуваат и запознаат историското и културно значење на Спомен костурницакоја е симбол на општината Куаманово, спортската опрема која е предвидена со овој проект овозможува спортување на мажи и жени од различна возраст подеднакво, лицата со хендикепт ќе имаат пристап затоа што постои рампа која овозможува пристап до локалитетот, исто така очекуваме и старите лица да го посетуваат овој локалитет бидејќи во пошумеото подрачја чланираме да поставиме клупикаде што би можеле да дојдат зна рекреација. Колосеумот на отворено е за манифестации од интерес и значење за целиот регионот и за сите категории на граѓани. Како општа цел дефиниравме да се зголеми бројот на посетители од Куманово и регионот до 40% на годишно ниво во Туристичкиот локалитет од историски и културно значење спомен Костурница и туристичка промоција на овој локалитет преку Агенција на регионален развој, преку рестартирање и уредување на просторот и креирање на туристичка понуда која ќе биде промовирана од Агенции и од дргутите општини.

Целите на овој проект се; поголема посетеност на овој локалитет преку разни спортски активност, одржување на културни манифестации на отворено.

Марија Караева – програм координатор на проектот.

Прашање: - Дали локалитето спомен Костурница граничи со некои од општините во регионот а се наоѓа во непосредна близина на центарот на Куманово?

Одговор на презентерот: - Да, се наоѓа во непосредна близина на центарот на градот, меѓутоа за време на празниците спомен Костурница посетувана е и од другите општини а тоа ни е и целта, да го посетуваат и жителите од регионот а со содржините кои ги нуди тоа

ќе биде местото кое ќе го посетувата не само жителите од регионот туку и пошироко информирајќи се преку туристички мапи, бидејќи овој локалитет е симбол на општина Куманово и ќе понудиме нови содржини со овој проект користејќи ги природните капацитети што ги има истиот.

Дали парите се доволни за ова што го предвидовте?

-За овој проект ни се потребни 120.000 евра.

Дали фокусоте ќе ви биде на Колосеумот, на спортските активности и спортски терени?

-Да, а одржување ќе биде обврска на ЈП „Чистота и Зеленило" а Колосеумот ќе биде во надлежност на општина Куманово.

Дали ќе има финансиска корист општина Куманово и дали сите општини ќе плаќат користење на Колосеумот и како тоа ќе изгледа?

-Не, преку Меморандумот за соработката можат да одржуваат културни манифестации без финансиски надомест.

За спортските активности ќе има ли финансиска надомест?

-Не, тоа ќе биде без финансиски надомест.

- **Концепт 4: Изградба на пристапна инфраструктура -пешачки патеки и рехабилитација на постојни до природни реткости - атрактивни туристички локалитети, и уредување со урбана опрема во СИПР го презентираше Сашко Додевски, член на работната група кој информира,** дека работната група го сумирала и скратила насловот на предлог проектот - концептот и понатаму истиот ќе гласи:

- **Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој.**

На почетокот презентерот укажа дека во презентацијата ќе се раководи согласно анексот 7 за предлог концепт.

Презентерот Сашо Додевски најпрвин информира дека овој предлог произлезе од неколку работни маси по што е составен тим кој ќе го развива концептот. Тој меѓудругото нагласи дека концептот содржи инвестициски дел и неинвестицидки дел, во инвестцискi дел се превидени градежни работи, во тек на равојот на концептот дојдовме до информации дека за локалитетите кои што се опфатени постои техночка документација. Имплементација ќе се одвива на ниво на Североисточниот плански регион, односно општините: Крива Паланка, Ранковце, Кратово и Старо Нагоричане, проектот се предвидува да трае околу 7 месеци со буџетот околу 120.000 евра, овој проект ќе се реализира на територијата на 4 општини со тенденција на проширување на ефектите, кои што ќе бидат забележени на целиот регион конкретно станува збор за изградба и рехабилитација на пристапна и друга туристичка инфраструктура која што ќе допринесе до унапредување на атрактивноста на регионот од друга страна дополнително ќе допринесе до подобра промоција преку постојани информативно-туристички точки и друга туристичка сигнализација, за најважните туристички локалитети во регионот што исто така се предвидува да бидат интегрирани во една заедничка информативно-промотивна платформа, во која ќе се даде една регионална интегрирана туристичка понуда. Предлог концептот е од областа Туризам согласно грантовата шема, и предлог проектот е кохерентен и во согласнст со мерките од Националната стратегија за регионален равој и стратегија за развој на СИПР, како и програмата за регионален развој на СИПР. Среднорочната цел е оддржлив регионален развој преку развој на конкурентна регионална Туристичка понуда, ревитализација на руралните средини и создавање на услови за подобар рурален развој. Тоа е среднорочната цел, односно објектите валоризација, мапирање на туристичка инфраструктура,

подобрување на туристичка инфаструктура, обезбедување на инфраструктура до туристички локалитети, подобрување на сигнализацијата и визуелизација за Туристичките атракции и зајакнување на капацитетите за развој на туризам.

Целите на проектот се; изградба на пристапна инфраструктура и пешачки патеки и рехабилитација на постојни патеки до природни реткости и атрактивни туристички локалитети и уредување со урбана опрема и патокази во СИПР.

Целни групи кои што се опфатени со овој предлог-концепт на првомето се граѓаните на СИПР, Североисточен регион како институција, локалните самоуправи во рамките на регионот, туристички информативни центри,, здруженија и фондации во СИПР, Месните заедници, односно Месната самоуправа, Туристички агенции, сместувачки капацитети, Музеи и тн.

Очекуваните резултати од овој концепт се унапредување на атрактивност и конкурентност во СИПР како Туристичка дестинација, подобрување на социо-економска состојба на населението во СИПР, преку развој на Туризмот, подобрување на локалните и регионални услуги.

Во понатамошното презентирање на концептот Додевски меѓудруго ја посочи и потребата од користење на Софтверски решенија и Социјални мрежи за поквалитетно промовирање на туристички содржини во СИПР се' со цел привлекување на потенцијалните туристи.

Општата цел е оддржлив развој на Туризам во СИПР, целите на проектот се креирање на конкуретни предности на СИПР во областа на Туризмот преку изградба на пристапна инфраструктура до Туристички локалитети како и соодветно уредување со опрема , клупи и маси, корпи за отпадоци и сл. Како и мапирање на локалитети во регионот од културно, религиозно, историско и природно значење. Презентерот информира дека согласно планираните активности ќе се движат во рамки на планираниот проектен буџет од околу 140 000 швајцарски франци.

По завршување на презентацијата модераторот отвори дискусија и ги повика присутните доколку имаат прашања во врска со презентацијата.

Младен Протиќ од масата неопределени граѓани праша: Бидејќи финансиска конструкција ја немате склопено Во резултатите треба да ставите податоци за поставена опрема, изградена инфраструктура, за посебно за Станечки водопади посебно за Куклици бидејќи резултатите се потребни за евентуално аплицирање со проектот.

Одговор од презентерот: Заради временска рамка за презентацијата не се презентирани тие податоци инаку ги има; Изградба на пешачката патека во локалитетот „Станечки Водопади" имаме и детален технички опис, предмер пресметка, станува збор за локалитет Туристички парк „Станечки Водопади" и изградбата на патеката е само еден елемент од цел тој комплекс кој е дел од предлог концептот, исто така има потреба и од Елаборат за валоризација, кој исто така е во тек на развивање, овде од големо значење е развој на основен проект кој освен од регионално значење, истиот може да биде и од прекугранично значење, затоа што води кон локалитетот „Калин Камен" што е една можност и за развој на зимски рекреативен туризам, понатаму тој може да се поврзе со зимско рекретивните центри и постоечки пешачки патеки во соседна Бугарија. Исто така од значај е и локалитетот „Куклица", и ако има потреба ќе ги презентираме и останати предмери.

- **Концепт 5: Доградба на дополнителен сместувачки капацитет во регионалниот дом за стари лица во Куманово, го презентираше Росица Митиќ, член на работната група,** која со жалење го информира форумот дека техничката документација која е во процес на изработка и покрај нивната голема желба неможе да биде завршена во периодот до 15.03.2019г. поради што предлог концептот неможе д апродолжи да се развива понатаму.

Презентерката Росица Митиќ, на присутните им појасни дека Домот за стари лица „Зафир Сајто“ од Куманово е институција која е основана во далечната 1956 година и дека во Дом за стари лица се сместени и стари од целиот регион и пошироко, од Куманово се сместени 72 лица додека во моментот има вкупно сместени 168 лица, исто така сакам да ве информирам дека оваа институција е многу значајна бидејќи според информациите од медиумите 18% од населенито е со над 65 годишна возраст во Македонија што е загрижувачки фактор. Во нашата држава постојат само 4 дома кои се под државни институции, додека сместување во приватните домови со своите цени многу се недостапни и не можат многу семејства со стари лица да си го дозволат тоа.

Затоа и апелирам 4-те дома кои ги има држава кои можат да сместат некаде околу 600 стари лица, значи дека некаде 0,5% од население е упатено во државните домови, затоа апелирам дека во нашата држава нашите стари лица плачат за вакви домови. Нашиот дом има простор, има иднина. Затоа треба да се размисли и сериозно да се даде приод кон оваа проблематика од сите тука присутни. Сета ова Програма која ја имам Јас ја надополнив и таа е како препорака и мислам дека ќе го изоди овој пат, ова се можеби првите чекори, меѓутоа баш би сакала да го релизираме проектот, баш заради потребата за старите лица, затоа и доставивме документација за потребните уште 80 легла што може да се направи со спрат погоре бидејќи тенденција на сите државни домови е да геријатриските делови, геријатриските центри бидат на најгорниот дел кој ќе располага со лифтови, така што сите услови и потреби максимално ќе бидат задоволени. Потоа со жалење го информира форумт дека Техничката документација е во процес на изработка и покрај нивната желба таа неможе да биде завршена.

- **Концепт 6: Инклузивен стадион во СИПР (Реновирање на спортски објект за здравствено спортски активности и социјална инклузија на лица со посебни потреби во СИПР го презентираше Југослав Спасиќ, член на работната група.**

И овој презентер информира дека работната група го скратила насловот на предлог проектот - концептот и тоа во:

- **„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“**

Презентерот Спасиќ, претставувајќи се пред присутните даде едно пошироко појаснување за своето искуство согласно темата на Концептот и нагласи дека во едукациските информациските и организациските активности ќе се застапени сите 6 општини, времетраење на проектот е 6 месеци, вкупниот буџет што го пресметавме е 142.957 швајцарски франци, согасно активностите околу тендери и буџетирање и тн ќе има промени не се вклучуваме многу во тој дел, меѓутоа според Техничка документација која е постапно за реализирање на овие активности за оваа нова сала се вклопуваме во овој буџет и консултирани се во урбанизам и дополителни дозволи не се потребни, така да сме чисти во тој дел.

Согласно обласла на дејствување предлог проектот е во обаста на социјална инклузија те. здравје, рехабилитација рекреација и спорт, и е во согласност - кохерентен со мерките на двата стратешки документа кои се дадени како и и во однос на визијата.

Целта на Концептот е да се создадат поволни услови во една сала за вежби и активност за сите лица од овој регион со пречки во равој,

Целни групи се нормално лицата со пречки во развој, родителите секако дневните центри здруженија од овој регион кои се занимават со проблематика и активност за развој на лицата со попреченост и општините во СИПР.

Крајни корисници се сите машки и женски лица од различита култура, различита возраст со пречки во развој од СИПР. Во однос на користење меѓусебна соработка, дружење, едукација, промоција, рехабилитација и слични активности, за овие лица и за нивната инклузија заедно со лицата без пречки во развој.

Очекувани резултати се; реновирана иновативна спортска сала, едуцирани и информирани семејства на лицата со посебни потреби, едукативни центри и здруженија од сите општини во регионот, информирање за користење на оваа сала најмалку 2 пати неделно во текот на една недела бесплатно, обезбеден бесплатен превоз за сите 6 општини за овие лица кои треба да пристигнат. Статистички податоци од здравстевена организација покажуват дека 15% е бројот на лицата со попреченост во земјите во развој како што е нашата, Во овој Концепт се опфатени околу 1000 лица.

Главни активности; реновирање, информирање и запознавање на семејства, обезбедување на Меморандум за соработка со здруженијата, обезбедување на бесплатен превоз, преку наведените здруженија, организирање за одржување на манифестации за промоција, култура, инклузија и меѓусебна соработка на лица со пречки и лицата без пречки и други.

Општа цел е визијата од иницијатори од нашето училиште „Крсте Мисирков“ од Куманово; спорт, здравје, забава за сите а мисијата е да му се овозможи на секое дете, според тоа сакаме да обезбедиме здравствено образование на лица со посебни потреби и да е подеднаква за сите лица на ниво на регионот во училишниот спорет и во здравтвено рехабилитациски активности.

Понатаму во своето презнтирање Југослав Спасиќ го појасни предвидениот распоред за користење на Салата а бидејќи истата е во склоп на училиштето и можноста на користење на наставнички кадар од образованието, како и соодветно оддржување на салата.

По завршување на презентацијата модераторот му се заблагодари на презенерот и отвори дискусија по предлог концептот.

Марија Караева програмски координатор беше посочено и констатирано дека и покрај квалитетни содржини на проектот, проблематичо е со распоредот на користење на салата, нарочито во регионална смисла. Вие имате идеја и е в ред но:

- дали за оваа идеја е разговарано со училиштата, дали има доволно капацитет и некој да пушти наставник од друг град согласно Вашето време и да дојдат другите деца во Вашиот град?

-кај нас овој проект за социјална инклузија па и во развиени и други земји ова се државни проекти, значи за да се застане зад социјална инклузија не може да биде донаторски проект.

Коментар на Благица Димитровска од масата социјална инклузија, во однос на прашањата и констатција на Марија Караева појасни дека инклузивното образование е задолжително со закон и создавање на услови, инфраструктурни се задолжителни со закон, овластен за сето оваа е локална самоуправа, да направи пристапни, достапни и инклузивни објекти,овој проект оди малку повеќе и ова би бил прв чекор што ќе даде пример за другите.

Дејан Антиќ– административен координатор на проектот од МЛС и СДС се приклучи со свое видување за предлог концептот укажувајќи дека и тој е патник како Стојанче и дека има видено многу инклузивни објекти, институции и организации во светот и дека ова е една многу осетлива проблематика која бара многу висока професионалност, тој укажа дека за секое едно лице со пречки во развојот се работи индивидуално и е потребен тренер.

- **Концепт 7**: **Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР го презентира Драган Величковски член на работната група.**

На почетокот презентерот информираше дека предлог концептот е дадено решение од масата неопределени граѓани, кој гласел малку поинаку (изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до музеите во регонот) но по дискусијата за предлог

решението е преименуван во Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.

Потоа информираше дека местото на имплементација се три туристички локалитети Крива Река, Кокино и Куклица. Вкупниот буџет е 145.684 CHF. Регионалната димензија на проектот се содржи во вклучување на повеќе од општините во регионот (во случајот 50 % од општините во СИПР).Областа на делување е туризам. Целта е подобрување на туристичката, спортската и рекреативна инфраструктура на 3 (три) објекти во СИПР за пристап на лица со попреченост. Целни групи се поединци со попреченост и туристички групи на лица со попреченост. Крајни корисници се поединци и организирани групи на туристи со попреченост, локална заедница, посетители и гости. Очекувани резултати се подобен пристап на лица со попреченост до 3 (три) туристички, спортски и рекреативни објекти во СИПР за пристап на лица со попреченост

Во презентациите и дискусиите по предлог концептите учествуваа 10 граѓани од кои 5 мажои и 5 жени.

Од **презентираните и дискутирани 7 предлог концепти**, граѓаните - **форумот утврди и прифати 6 предлог концепти** со препорака да се доработат, доразвијат согласно критериумите и бидат предмет на приоретизација на третата форумска сесија и тоа:

1. **Предлог концепт-проект 1:** Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ**.**
2. **Предлог концепт-проект 2:** Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ
3. **Предлог концепт-проект 3:** Реставрација, развој и одржување на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница – Куманово.
4. **Предлог концепт-проект 4:** Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој.
5. **Предлог концепт-проект 5:** „Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“
6. **Предлог концепт-проект 6:** Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.

Еден **предлог концепт не беше прифатен** од форумот поради неможноста да се обезбеди техничката документација за инвестициската компонента во предвидениот рок.

На оваа форумска сесија форумот беше детално запознаен со критериумите кој може да биде носител на проект,кој партнер и со правилата за избор на проекти..

Учесниците беа информирани за критериумите за избор на проекти дефинирани со грантовата шема со посебен осврт и појаснување на елиминирачките критериуми и критериумите за оценка на квалитетот на апликацијата. Со акцент на регионалниот карактер, кој е главниот императив согласно програмата, дека размислувањата на граѓаните треба да се насочени кон заедничките регионални проблеми во рамки на четирите теми (туризам, животна средина, бизнис инфраструктура и социјална инклузија) и што е потребно како тие регионални проблеми би се надминале, решиле.

Беа презентирани условот за стекнување на правото на глас и со постапката и начинот на гласање односно избор на форумските приоритети што ќе се реализира на третата форумска сесија.

Третата форумска сесија се одржа на 13.03.2019 година, во ресторанот „Грација“, во периодот од 12-15 часот, присуствуваа вкупно 88 граѓани од кои 41 жени и 47 мажи. Од нив 92 % се Македонци, 2,3 % албанци, 5 % се срби и 1 % роми.

На оваа форумска сесија беа презентирани шесте предлог концепти-проекти од страна на работните групи и тоа.

1. **Предлог концепт-проект 1:** Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ**. Презентер Драган Чунгурски**
2. **Предлог концепт-проект 2:** Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ **Презентер – Стојанче Величковски**
3. **Предлог концепт-проект 3:** Реставрација, развој и одржување на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница – Куманово. **Презентерка Билјана Николовска.**
4. **Предлог концепт-проект 4:** Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој. **Презентерка Ирена Белешковска**
5. **Предлог концепт-проект 5:** „Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“**Презентер Југослав Спасиќ.**
6. **Предлог концепт-проект 6:** Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР. **Презентерка Наталија Милковска.**

Прдлог концептите- проектите беа презентирани од три жени и тројца мажи членови на работните групи за изработка на предлог концептите, проектите беа презентирани со повер поинт презентации а дел и со видео презентации.

Предлог проектите во овој дел од форумската сесија беа само презентирани а дискусијата по истите се одвиваше на работните маси во делот на приоретизација/гласање од страна на работните маси.

Беа презентирани и критериумите за избор на проекти дефинирани со грантовата шема со посебен осврт на елиминирачките критериуми и критериумите за оценка на квалитетот на апликацијата, со цел потсетување на учесниците за истите.

Беше презентиран и детално претставен начинот на гласање и регулирањето на правото на глас на учесниците на Форумот, со напомена дека стекнувањето на правото на глас е со присуство на најмалку две форумски сесии во овој форумски процес, а регулирањето на правото на глас се врши со директен увид во евиденцијата за присуство на форумските сесии. Гласањето се одвива на работните маси и сите работни маси започнуваат да гласаат во ист момент. Одлуките се носат со консензус на работните маси и секоја маса е со еднакво право на глас. Потоа беше објаснето дека секоја маса ќе добие две идентични листи за гласање на кои се запишани имињата на шесте предлог проекти. Работните маси гласаат по принципот, на приоритет 6 бодови односно за проектот кој е најприоритетен според работната маса ќе му дадат 6 бода, потоа на помалку приоритетниот 5, па, 4, 3, 2 и 1 за најмаку приоритетниот проект според работната маса. . Беше објаснето дека двете листи се идентични и по завршувањето на гласањето едното ливче го даваат на работната група а едното го читаат при што беше укажано дека гласовите не се читаат додека сите работни маси не ги предадат резултатите од гласањето и дека листите за гласање се верифицираат со два потписи. Беше објаснето дека доколку има два проекти со ист број бодови (а тие влијаат на конечниот избор) сите Работни маси повторно ги гласаат само тие два проекти.

Евиденција на присуство

По извршениот увид во евиденцијата за присуство на учесниците на сите три форумски сесии беше констатирано дека вкупно 76 граѓани се стекнале со правото да гласаат за шесте проекти на девет работни маси и тоа на:

1. РМ.- Животна средина, присутни се 12 граѓани(9 мажи и 3 жени), од кои 10 граѓани се имат стекнат со право на глас ;
2. РМ - Култура, присутни се 12 граѓани (2 мажи и 10 жени), од кои 10 граѓани се имат стекнат со право на глас ;
3. РМ Бизнис инфраструктура, присутни се 6 граѓани (6 мажи) од кои сите 6 граѓани се имат стекнат со право на глас ;
4. РМ – Социјална инклузија , присутни се 9 граѓани (3 мажи и 6 жени) од кои 9 граѓани се имат стекнато со право на глас, а присутни со право на глас на третата форумска сесија се 8 граѓани;
5. РМ – Урбанизам, присутни се 7 граѓани од кои сите 7 граѓани се имат стекнато со право на глас;
6. РМ Неопределени граѓани , присутни се 8 граѓани од кои 7 граѓани се имат стекнато со право на глас;
7. РМ – Јавни дејности, присутни се 12 граѓани, од кои 11 граѓани се имат стекнато со право на глас;
8. РМ – Туризам, присутни се 12 граѓани, од кои сите 12 граѓани се имат стекнато со право на глас;
9. РМ – Енергетска ефикасност, присутни се 6 граѓани од кои 5 граѓани се имат стекнато со право на глас;

При што се констатира дека има неколку граѓани на работните маси кои немаат право на глас. **Билјана Ц Тасевска** од работната масата Туризам предложи да лицата без право на глас се повлечат од работните маси настрана бидејќи немаат право на глас. Предлогот се прифати и лицата без право на глас се повлекоа од работните маси.

На оваа сесија граѓаните приоретизираа - бодуваа 6 предлог проекти идентификувани, утврдени и развиени од регионалниот форум во заедницата во СИПР. секоја работна маса гласаше за презентираните **6 предлог концепти-проекти**, а добиени се следните **бодови:**

На секоја работна маса и беа поделени по две идентични гласачки ливчиња на кои беа запишувани бодовите, а координаторот и модераторот се потпишаа на нив. Еден примерок беше задржан од работните маси, а другиот даден на увид на модераторот, кој го споредуваше бодувањето.

По извршеното бодување од сите работните маси се пристапи кон соопшување на бодовите од страна на работните маси и тоа:

1. **Бодовите од работната маса ЖИВОТНА СРЕДИНА ги соопши/презентира Анета Јордановска и тоа:**

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	6
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална	2

	туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	5
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	1
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	4
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	3

2. Бодовите од работната маса КУЛТУРА ги соопши/презентира Елена Георгиевска и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	2
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	5
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	3
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	6
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	1
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	4

3. Бодовите од работната маса БИЗНИС ИНФРАСТРУКТУРА ги соопши/презентира Кире Дејановски и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	1
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	5
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	3
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	6
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	2
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички	4

	локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	

4. Бодовите од работната маса СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА ги соопши/презентира Југослав Спасиќ и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	2
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	3
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	4
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	6
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	5
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	1

5. Бодовите од работната маса УРБАНИЗАМ ги соопши/презентира Оливер Стојановски и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	1
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	5
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	2
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	6
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	3
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	4

6. Бодовите од работната маса НЕОПРЕДЕЛЕНИ ГРАЃАНИ ги соопши/презентира Александра Арсовска и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	5

2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	4
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	3
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	6
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	2
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	1

7. Бодовите од работната маса ЈАВНИ ДЕЈНОСТИ ги соопши/презентира Дафина Митковска и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	4
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	3
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	6
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	5
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	2
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	1

8.Бодовите од работната маса ТУРИЗАМ ги соопши/презентира Билјана Николовска и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	3
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	4
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	6
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	5
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	1
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички	2

	локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	

9.Бодовите од работната маса ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ ги соопши/презентира Зоран Илиевски и тоа:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ	1
2	Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ	5
3	Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово	3
4	Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој	6
5	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“	2
6	Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.	4

Соопштувањето на бодовите од работните маси беше направено од 9 учесници од кои 4 мажи и 5 жени.

Според извршеното приоретизирање –сумирање на резултатите од работните маси добиени се следните резултати:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	**Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ**	**25**
2	**Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ**	**36**
3	**Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово**	**35**
4	**Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој**	**47**
5	**„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“**	**22**
6	**Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.**	**24**

Според добиените резултати од бодувањето, трите најдобро рангирани предлог концепти-проекти се:

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Бодови
1	**Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоекономски развој**	**47**
2	**Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ**	**36**
3	**Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово**	**35**

По извршеното бодување и приоретизацијата на проектите, следува донесување на одлука од страна на Советот за развој на Североисточниот плански регион за аплицирање со трите највисоко рангирани концепти-проекти до Комисијата за евалуација,по што ќе се избере еден регионален проект за кој ЦРСИПР ќе подготви проектна апликација..

Презентација на препораките и образложение за нив

Ирена Белешковска, преставник на Работната група, ги претстави препораките и даде образложение за секоја од нив. Таа нагласи дека листата со препораки ја сочинуваат **14 препораки** односно сите предлози од граѓаните на форумот , кои согласно критериумите на грантовата шема не продолжија да се развиваат во предлог концепти и проекти. При што укажа дека во листата на препораки е и шестопласираниот проект од третата форумска сесија.

Листата ги содржи сите граѓански идеи и проблеми кои не влегоа односно останаа надвор од петте приоритети но можат да бидат патоказ за делување на планскиот регион и локалните самоуправи во наредниот период и да бидат вклучени во нивните програмски, стратешки и развојни документи. По презентацијата на препораките претставникот на работната група ги предаде на г.Младен Протиќ, директор на ЦРСИПР.

ЛИСТА СО ПРЕПОРАКИ

	Предлози од граѓаните
1.	Решение за доплнителни сместувачки капацитети за вдомување на стари лица со доградба во регионален дом за стари лица во Куманово (техничката документација е во фаза на изработка)
2.	Решение за изградба на мини фотоволтаични централи во повеќе општини заради заштеда на електична енергија
3.	Решение за комплетна санација на Ученички дом во Куманово
4.	Изградба на лифтови и рампи за повеќе училишта.

5.	Недостаток на техничка опрема на 6-те Центри за Култура во СИПР.
6.	Поставување на фотоволтаично осветлување во СИПР
7.	Поставување на подземни контејнери за смет во регионот.
8.	Инсталирање на енергетски соларни системи во училишта и други установи .
9.	Изградба на Објект за сместување на стари лица, регионално во општините; Куманово, Старо Нагоричане и Ранковце/Социјална инклузија на стари лица во соработка со некој правен субјект.
10.	Центар за општокорисна работа во затвор К'шање
11.	Чистење на диви депонии со рециклирање на отпад и пошумување на истите
12.	Изградба на канализациона мрежа за која има техничка документација
13.	Да се формираат регионални туристички центри во општините: Крива Паланка, Куманово и во другите општини, да се опреми простор со печатење на промотивен материјал.
14.	„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж

Работна група за следење на форумските одлуки

Беше избрана работната група од учесниците на форумот за следење на реализацијата на форумските одлуки и реализацијата на проектот кој ќе биде избран за реализација од комисијата за евалуација, согласно грантовата шема на проектот ,,Одржлив и инклузивем рамномерен регионален развој,, на Швајцарската агенција за развој и соработка и Министерството за локална самоуправа.

Состав на работната група за следење на форумските одлуки и проектот кој ќе биде избран (2 жени и 2 мажи).

1. Димитар Петровски - РМ Јавни дејности
2. Мартин Николовски – РМ Неопределени граѓани
3. Билјана Николовска – РМ Туризам
4. Ирена Белешковска – РМ Култура
5. Сашко Додевски – РМ Бизнис инфраструктура

Четвртата (последователна) форумска сесија е закажана за месец ноември 2019 година, по имплементација на регионалниот проект.

2. ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЈА

Немаше никакви проблеми и потешкотии при спроведувањето на форумскиот процес, освен што Работните групи за изработка на концептите , поради краткиот временски рок помеѓу сесиите а имајќи ја предвид и одалеченоста помеѓу општините не беа спремни за учество на работилници за развој на концептите помеѓу сесиите, беа контактирани од координаторот и модераторот за закажување на работилница но ниту една од работните групи не прифати, одлучија да работат помеѓу себе преку онлине и телефонска комуникација. На втората форумска сесија се разви една сеопфатна и плодна дискусија преку која беа разјаснети многу дилеми околу подобноста на проектите, заради што и втората форумска сесија успешно беше реализирана.

3. ЗАКЛУЧОЦИ, ПРЕПОРАКИ И ПОНАТАМОШНИ ЧЕКОРИ

Од голема помош беа и претставниците од Проектната канцеларија на донаторот (СДЦ/МЛС), кои ги појаснуваа критериумите , можностите и ризиците при реализацијата на секој поединечен проект. Нивната поддршка помогна при изборот на најподобните проектни идеи за понатамошно развивање и нивно влегување на листата на конкурентни проекти.

Од форумскиот процес произлегоа вкупно **14 препораки**, меѓу кои е и шестопласираниот проект кој останаа надвор од петте приоритети.

По изборот на три највисоко рангирани проекти, следува донесување на одлука од страна на Советот за развој на Североисточниот плански регион за аплицирање со трите концепти до Комисијата за евалуација, по што ќе се избере еден регионален проект и ЦРСИПР ќе треба да ја подготви проектната апликација.

Четвртата (последователна) форумска сесија е закажана за месец ноември 2019 година, по имплементација на регионалниот проект.

15.03.2019г. Модератор

Лидија Митовска

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 – Преглед на табела за бодување
Прилог 2- Преглед на табела со учесници со право на глас
Прилог 3 – Сумарен преглед на учесници на форумските сесии, вклучително родова застапеност и просек
Прилог 4 - Сумарен преглед на учесници на форумските сесии по работни маси
Прилог 5 – Детален преглед на учесници по работни маси (прва, втора и трета форумска сесија)

Прилог 1 – Преглед на табела за бодување

Бодувањето од работните маси директно се запишуваше и беше презентирано на видео бим.

Бр.	ИМЕ НА ПРОЕКТ	Буџет	РМ-1 ЖИВОТНА СРЕДИНА	РМ-2 КУЛТУРА	РМ-3 БИЗНИС ИНФРАСТРУКТУРА	РМ-4 СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА	РМ-5 УРБАНИЗАМ	РМ-6 НЕОПРЕДЕЛЕНИ ГРАЃАНИ	РМ-7 ЈАВНИ ДЕЈНОСТИ	РМ-8 ТУРИЗАМ	РМ-9 ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ	Вкупно
1	**Уредување и Валоризација на спортско рекреативен центар БИСЛИМ**	7.910.641 денари	6	2	1	2	1	5	4	3	1	25
2	**Инфраструктурно уредување на туристичка инфраструктура за одржување на регионална туристичка манифестација НЕВЕСТИНСКО ПОКЛОНЕНИЕ**	6.289.125,90 денари	2	5	5	3	5	4	3	4	5	36
3	**Реставрација, уредување и развој на туристички локалитет од историско и културно значење - Спомен Костурница - Куманово**	**120.000 евра**	5	3	3	4	2	3	6	6	3	35
4	**Природните реткости и атрактивности во североисточниот плански регион во функција на развој на туризмот и социоеконмски развој**	**7 897.722,12 денари**	1	6	6	6	6	6	5	5	6	47
5	**„Иновативна спортска сала за социјална инклузија надеж мала“**	**142.957 CHF**	4	1	2	5	3	2	2	1	2	22
6	**Изградба на пристапни патеки и рампи за лица со посебни потреби до три туристички локалитети во регионот согласно стратегијата на СИПР.**	**145.684 CHF**	3	4	4	1	4	1	1	2	4	24

Министерство за локална самоуправа
Ministria e vetëqeverisjes lokale
Ministry of Local Self - Government

Прилог 2- Преглед на табела со учесници со право на глас

ЛИСТА ЗА СЛЕДЕЊЕ НА ПРИСУСТВО НА ГРАЃАНИ НА ФОРУМСКИТЕ СЕСИИ ВО СИПР							
реден број	Членови на работни маси		сесија 1	сесија 2	сесија 3	Вкупно	Право на гласање
I	*1. Работна маса: ЖИВОТНА СРЕДИНА*						
1	Сашо	Стефановски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Зоран	Апостоловски	1	0	0	1	нема право да гласа
3	Цветанка	Ивановска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
4	Оливер	Трајковски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
5	Јасмина	Георгиевска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Цветанка	Арсиќ	1	0	0	1	нема право да гласа
7	Газменд	Саити	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
8	Кристијан	Ѓорѓиевски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
9	Антонио	Цветковски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
10	Антонио	Петров	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
11	Анета	Јордановска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
12	Драган	Чунгурски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
13	Зоран	Тодоровски	0	0	1	1	нема право да гласа
14	Мартин	Додевски	0	0	1	1	нема право да гласа
15						0	нема право да гласа
					12		
II	*2. Работна маса: КУЛТУРА*						
1	Ирена	Белешковска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Маргарита	Станисавњевиќ Станисавњевска	1	0	0	1	нема право да гласа
3	Миранда	Бекири Фазлиу	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
4	Гоце	Стојановски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
5	Наталија	Милковска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Габриела	Јовановска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Дејан	Бошков	1	0	0	1	нема право да гласа
8	Елена	Јакимовиќ	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
9	Нино	Величковски	1	0	0	1	нема право да гласа
10	Маја	Ивановска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
11	Дијана	Илиевска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
12	Елена	Ѓорѓиевска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
13	Виктор	Божурски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
14	Сузана	Трајковска	0	0	1	1	нема право да гласа
15	Ана	Д. Антевска	0	0	1	1	нема право да гласа
					12		
III	*3. Работна маса: БИЗНИС ИНФРАСТРУКТУРА*						
1	Добре	Јовановски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Кире	Дејановски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА

3	Зоран	Станковски	1	0	0	1	нема право да гласа
4	Скендер	Ќаиљи	1	0	0	1	нема право да гласа
5	Драге	Петровски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Сашо	Додевски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Горан	Петковски	1	0	0	1	нема право да гласа
8	Марјан	Трајковски	1	0	0	1	нема право да гласа
9	Александра	Стамболиска Јовановска	1	0	0	1	нема право да гласа
10	Трајче	Лазаревски	1	0	0	1	нема право да гласа
11	Тони	Ангеловски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
12	Денис	Тодоровски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
					6		
IV	*4. Работна маса: СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА*						
1	Југослав	Спасиќ	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Сања	Алексовска - Цветковиќ	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
3	Ивана	Димковска Трајковска	1	0	0	1	нема право да гласа
4	Елена	Ристовска	1	0	0	1	нема право да гласа
5	Драгана	Стојмановска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Драгана	Зафировска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Јасмина	Тодоровска	1	0	0	1	нема право да гласа
8	Филип	Кипријановски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
9	Елизабета	Цветковска	1	1	0	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
10	Снежана	Стојановска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
11	Благица	Димитровска	0	1	0	1	нема право да гласа
12	Наталија	Цветковска	0	1	0	1	нема право да гласа
13	Елена	Станковска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
14	Петар	Пешовски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
	Александра	Стамболиска	0	0	1	1	нема право да гласа
					9		
V	*5. Работна маса: УРБАНИЗАМ*						
1	Марјан	Алексовски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Оливер	Стојановски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
3	Катица	Борисовска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
4	Валентина	Ангеловска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
5	Симона	Ѓорѓиевска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Лорета	Димитровска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Анета	Трајковска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
8	Александар	Дејановски	1	0	0	1	нема право да гласа
9	Наташа	Јаневска	1	0	0	1	нема право да гласа
					7		
VI	*6. Работна маса:НЕОПРЕДЕЛЕНИ ГРАЃАНИ*						
1	Драган	Величковски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Жаклина	Јовановска	1	0	0	1	нема право да гласа
3	Атина	Мургашанска	1	0	0	1	нема право да гласа
4	Валентина	Арсиќ	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
5	Александра	Арсовска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Младен	Протиќ	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Љубомир	Младенов	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА

8	Мартин	Николовски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
9	Горан	Стојиловиќ	0	1	0	1	нема право да гласа
10	Влајко	Стојчевски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
11	Горјан	Бошковски	0	1	0	1	нема право да гласа
12	Маја	Петровска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
					8		
VII	***7. Работна маса: ЈАВНИ ДЕЈНОСТИ***						
1	Љубица	Павловски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Даниела	Илијевска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
3	Викторија	Крстевска	1	0	0	1	нема право да гласа
4	Маријана	Додевска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
5	Лили	Тошиќ	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Росица	Митиќ	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Димитар	Петровски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
8	Новица	Ѓорѓиевски	1	0	0	1	нема право да гласа
9	Дафина	Митковска	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
10	Александер	Цветков	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
11	Емил	Денчевски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
12	Милојко	Ангеловски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
13	Методи	Цветковски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
14	Виолета	М Георгиевска	0	1	0	1	нема право да гласа
15	Газменд	Саити	0	1	0	1	нема право да гласа
16	Благица	Димитрова	0	0	1	1	нема право да гласа
					12		
VIII	***8. Работна маса: ТУРИЗАМ***						
1	Моме	Давидовски	1	0	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
2	Гоце	Јовановски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
3	Билјана	Николовски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
4	Марија	Бабан	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
5	Милош	Димитровски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
6	Билјана	Ц Тасевска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
7	Лилјана	Стојановска	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
8	Стојанче	Величковски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
9	Ахмет	Јашаровски	1	1	1	3	МОЖЕ ДА ГЛАСА
10	Драган	Чунгурски	1	0	0	1	нема право да гласа
11	Александра	Стојановска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
12	Татјана	Николовска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
13	Донка	Петровска	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
					12		
ИЦ	***9. Работна маса: ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ***						
1	Александар	Стојковски	1	0	0	1	нема право да гласа
2	Јане	Денковски	1	0	0	1	нема право да гласа
3	Драган	Веселиновски	1	0	0	1	нема право да гласа
4	Ненад	Петковски	1	0	0	1	нема право да гласа
5	Даниел	Николовски	1	0	0	1	нема право да гласа
6	Петар	Тошевски	1	0	0	1	нема право да гласа
7	Моме	Крстевски	1	0	0	1	нема право да гласа
8	Доне	Ристовски	1	0	0	1	нема право да гласа
9	Миле	Стојановски	1	0	0	1	нема право да гласа
10	Зоран	Илиевски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА
11	Дејан	Митровски	0	1	1	2	МОЖЕ ДА ГЛАСА

12	Антонио	Ѓошевски	0	1	1	2	**МОЖЕ ДА ГЛАСА**
13	Тони	Стојановски	0	1	1	2	**МОЖЕ ДА ГЛАСА**
14	Дамјан	Станојковски	0	1	1	2	**МОЖЕ ДА ГЛАСА**
15	Методија	Величковски	0	0	1	1	**нема право да гласа**
					6		

Прилог 3 - Сумарен преглед на учесници на форумските сесии, вклучително родова застапеност и просек

РЕГИОНАЛЕН ФОРУМ ВО ЗАЕДНИЦАТА ВО СИПР				
Сесија	**Број на учесници на форумска сесија**	**Мажи / жени**	**Број на учесници на работни маси**	**Мажи / жени**
Прва	89	46/(51,70%)/ 43(48,30%)	81	43/(52%)/ 38(48%)
Втора	61	34(55,70%)/ 27 (44,30%)	56	30(53,57%)/ 26(46,43%)
Трета	88	47(53%)/ 41(47 %)	84	44/(52%)/ 40 (48%)
Последо-вателна	#	# (%) / # (%)	#	# (%) / # (%)
Просек	79,33	42,33 (53,35%) / 37(46,,65%)	73	39 (53,42 %) / 34 (46,58%)

Прилог 4 - Сумарен преглед на учесници на форумските сесии по работни маси

РМ 1: Животна средина				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	7	5	**12**	**24**
жени	3	1	**3**	**7**
мажи	4	4	**9**	**17**
РМ 2: Култура				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**9**	**6**	**12**	**27**
жени	**6**	**5**	**10**	**21**
мажи	**3**	**1**	**2**	**6**
РМ 3: Бизнис инфраструктура				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**10**	**4**	**6**	**20**
жени	**1**	**0**	**0**	**1**
мажи	**9**	**4**	**6**	**19**
РМ 4: Социјална инклузија				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**9**	**9**	**9**	**27**
жени	**7**	**7**	**6**	**20**
мажи	**2**	**2**	**3**	**7**
РМ 5: Урбанизам				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**9**	**4**	**7**	**20**
жени	**6**	**3**	**5**	**14**
мажи	**3**	**1**	**2**	**6**
РМ 6: Неопределени граѓани				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**8**	**6**	**8**	**22**

жени	**4**	**1**	**3**	**8**
мажи	**4**	**5**	**5**	**14**
РМ 7: Јавни дејности				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**10**	**6**	**12**	**28**
жени	**7**	**2**	**6**	**15**
мажи	**3**	**4**	**6**	**13**
РМ 8: Туризам				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	**10**	**11**	**12**	**33**
жени	**4**	**7**	**7**	**18**
мажи	**6**	**4**	**5**	**15**
РМ 9: Енергетска ефикасност				
Сесија	**1**	**2**	**3**	**вкупно**
вкупно	9	5	6	20
жени	0	0	0	0
мажи	9	5	6	20

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federal Department of Foreign Affairs FDFA
Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Министерство за локална самоуправа
Ministria e vetëqeverisjes lokale
Ministry of Local Self - Government

Прилог 4 - Преглед на учесници по работни маси (прва, втора и трета форумска сесија)

1 ФОРУМСКА СЕСИЈА

Бр.	Работна маса	број на учесници	пол						етнички состав							сектор							општини					
			Мажи	Жени	16-27 години	28-45 години	45-62 години	62+ години	Македонц/ка	Албанец/ка	Србин/ка	Ром/ка	Турчин/ка	Влав/ка	Друго	Ученици / студенти	Невработени	Пензионери	Земјоделство и сточарство	Бизнис сектор	Граѓански сектор	Јавни институции	Куманово	Липково	Старо Нагоричани	Крива Паланка	Ранковце	Кратово
1	Животна средина	7	4	3	0	4	3	0	5	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	6	1	0	0	0	0
2	Култура	9	3	6	0	6	2	1	7	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	6	0	0	2	0	1
3	Бизнис инфраструктура	10	9	1	0	3	4	3	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	2	0	0	3	3	4	0
4	Социјална инклузија	9	2	7	3	5	1	0	8	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	1	3	3	9	0	0	0	0	0
5	Урбанизам	9	3	6	2	5	1	1	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	5	3	0	0	6	0	0
6	Неопределени граѓани	8	4	4	0	5	3	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	4	0	1	2	0	0
7	Јавни дејности	10	3	7	1	4	5	0	8	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	9	0	0	0	0	0
8	Туризам	10	6	4	0	3	7	0	9	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	5	4	6	0	0	3	0	1
9	Енергетска ефикасност	9	9	0	1	2	3	3	9	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	2	5	0	0	0	0	9	0
10	Општ список (оперативна група, гости, медиуми)	8	3	5	0	3	5		7		1									4		4	7			1		

	вкупно од 1 до 9 без 10	81	43	38	7	40	34	8	72	2	7	1	0	0	0	0	2	2	2	14	18	52	50	1	4	16	13	2
	вкупно	89	46	43	7	43	39	0	79	2	7	1	0	0	0	0	2	2	2	14	18	52	50	1	4	17	13	2
	процент		51,7	48	9	49	42	9,9	88	2,47	9	1	0	0	0	**0**	2	2	2,5	17	22	64	62	1	5	21	16	2,5

2 ФОРУМСКА СЕСИЈА

			пол						етнички состав							сектор							општини					
Бр.	Работна маса	број на учесници	Мажи	Жени	16-27 години	28-45 години	45-62 години	62+ години	Македонц/ка	Албанец/ка	Србин/ка	Ром/ка	Турчин/ка	Влав/ка	Друго	Ученици / студенти	Невработени	Пензионери	Земјоделство и сточарство	Бизнис сектор	Граѓански сектор	Јавни институции	Куманово	Липково	Старо Нагоричани	Крива Паланка	Ранковце	Кратово
1	Животна средина	5	4	1	3	2			5							3					2		2				3	
2	Култура	6	1	5		5	1		6												2	4				5		1
3	Бизнис инфраструктура	4	4	0	1	2	1		4							1					2	1				3	1	
4	Социјална инклузија	9	2	7	4	3	2		8		1					3					3	3	5			1	3	
5	Урбанизам	4	1	3	2	1		1	4												2	2				4		
6	Неопределени граѓани	6	5	1		4	2		5		1									1	2	3	3			2		1
7	Јавни дејности	6	4	2		2	3	1	4	1	1										3	3	2	1		3		
8	Туризам	11	4	7		4	7		10			1									3	8	4			5		2
9	Енергетска ефикасност	5	5	0	4	1	1		5							3						2				2	3	

10	Општ список(оперативна група, гости,медиуми)	5	4	1		2	2		5											1		3	3			1		
	вкупно РМ од 1 до 9 без 10	56	30	26	14	24	17	2	51	1	3	1	0	0	0	10	0	0	0	1	19	26	16	1	0	25	10	4
	вкупно	61	34	27	0	0	0	0	56	0	3	1	0	0	0	10	0	0	0	2	19	29	19	1	0	26	10	4
	процент		56	44,3	25	43	30	3,6	91	2	5	2	0	0	0	**18**	0	0	0	4	34	52	34	2	0	46	18	7,1

3 ФОРУМСКА СЕСИЈА

			пол						етнички состав							сектор							Општини					
Бр.	Работна маса	број на учесници	Мажи	Жени	18-27 години	28-45 години	45-62 години	62+ години	Македонц/ка	Албанец/ка	Србин/ка	Ром/ка	Турчин/ка	Влав/ка	Друго	Ученици / студенти	Невработени	Пензионери	Земјоделство и сточарство	Бизнис сектор	Граѓански сектор	Јавни институции	Куманово	Липково	Старо Нагоричани	Крива Паланка	Ранковце	Кратово
1	Животна средина	12	9	3	3	5	4		9	1	1					3					2	7	7	1		1	3	
2	Култура	12	2	10	1	10	1		11	1	1									1	3	8	6			5		1
3	Бизнис инфраструктура	6	6	0	1	2	2	1	6												4	2				5	1	

4	Социјална инклузија	9	3	6	5	3	1		7		1					2	2				2	3	5			1	3	
5	Урбанизам	7	2	5	2	3	1	1	7												2	5				7		
6	Неопределени граѓани	8	5	3	0	5	3		8											1	1	6	5			3		
7	Јавни дејности	12	6	6	1	4	6	1	12												5	7	7	1		4		
8	Туризам	12	5	7		4	8		11			1			0					1	3	8	6			5		1
9	Енергетска ефикасност	6	6		4	1	1		6							3						3				3	3	
10	Општ список(оперативна група, гости,медиуми)	4	3	1	0	4			3		1										1	3	2		1	2		
	вкупно РМ од 1 до 9 без 10	84	44	40	17	37	27	3	80	2	3	1	0	0	0	8	2	0	0	3	23	52	36	2	0	34	10	2
	вкупно	88	47	41	0	0	0	0	80	0	4	1	0	0	0	8	2	0	0	3	23	52	38	2	1	36	10	2
	процент		53,4	46,6	20	44	32,1	3,6	95,2	2,38	5	1	0	0	0	**10**	2	0	0	4	27	62	45	2	1	43	11,9	2,4